

Azathioprine/6-MP

Behandeling bij de ziekte van Crohn of Colitis Ulcerosa

Uw Maag-Darm-Leverarts (MDL-arts) heeft u het medicijn azathioprine/6-MP voorgeschreven voor de behandeling van de ziekte van Crohn of Colitis Ulcerosa.

Om dit medicijn goed te kunnen gebruiken, is het noodzakelijk dat u er een aantal dingen over weet.

Behandeling bij de ziekte van Crohn of Colitis Ulcerosa

Bij patiënten met de ziekte van Crohn en Colitis Ulcerosa zijn veranderingen in de werking van het afweersysteem vastgesteld. De oorzaak hiervan is niet bekend. Er wordt onder andere verondersteld dat het afweersysteem overactief reageert op bacteriën in de darmen. Sommigen noemen de ziekte van Crohn en Colitis Ulcerosa auto-immuunziekten. Dat is een ziekte waarbij het afweersysteem de lichaamsweefsels niet herkent als lichaamseigen en ze probeert stuk te maken.

Het staat in ieder geval vast dat de klachten worden veroorzaakt door uit de hand gelopen afweerreacties die ontstekingen van de darmwand veroorzaken. Daarnaast spelen ook erfelijke- en omgevingsfactoren een rol.

Er zijn helaas nog geen medicijnen die de ziekte van Crohn of Colitis Ulcerosa kunnen genezen. Wel zijn er middelen waarmee de klachten onder controle kunnen worden gehouden. Deze medicijnen remmen enerzijds de ontstekingen die er al zijn en daarnaast gaan ze nieuwe ontstekingen tegen. Ook worden vaak middelen voorgeschreven om bloedarmoede en diarree tegen te gaan. Geneesmiddelen moeten meestal langere tijd worden ingenomen. Omdat niet alle medicijnen bij iedereen direct helpen, kan het soms enige tijd duren voor u een middel krijgt dat daadwerkelijk helpt.

De keuze van een medicijn is afhankelijk van de soort en de ernst van de ziekte en de plaats waar de ontstekingen optreden. Er zijn medicijnen die voornamelijk in de dunne darm werkzaam zijn, andere juist in de dikke darm. Daarnaast zijn er middelen die in het hele lichaam werken en andere die op een bepaalde plaats in het lichaam hun werk doen. Naast controle naar het verloop van de ziekte wordt bij gebruik van bepaalde medicijnen bloed afgenomen om eventuele bijwerkingen op te sporen.

De meeste van de geneesmiddelen die worden gebruikt om de ziekte van Crohn of Colitis Ulcerosa te behandelen, zoals mesalazine, prednison, azathioprine en methotrexaat, werken ontstekingsremmend. Het doel van de behandeling is om de ontsteking in de darm rustig te krijgen en niet het normale afweersysteem te onderdrukken. Helaas is dit niet altijd mogelijk.

Met medicijnen is de oorzaak van de ziekte van Crohn en Colitis Ulcerosa niet weg te nemen.

Hoe werkt azathioprine/6-MP?

Het medicijn Azathioprine/6-MP wordt gebruikt om de lichaamsafweer af te remmen en zo de ontsteking rustig te houden. Het werkt door actieve afweercellen sneller te bestrijden. Omdat deze medicijnen gebruikt worden om de activiteit van uw immuunsysteem te onderdrukken noemen we ze ook wel immunosuppressiva. Deze medicatie wordt vooral gebruikt om corticosteroïden te kunnen afbouwen zonder dat er een terugval komt en als onderhoudstherapie om te voorkomen dat de ziekte weer opvlamt.

Azathioprine/6-MP is een krachtig geneesmiddel. Oorspronkelijk werd dit gebruikt bij orgaantransplantaties of als chemotherapie. Vanwege deze oorsprong kan het zijn dat u een lange bijsluiter mee krijgt wanneer u

dit medicijn gaat ophalen bij u apotheek. Op deze bijsluiter kan vermeld staan dat anderen niet in aanraking mogen komen met uw lichaamsvloeistoffen zoals speeksel of urine. Dit zou dan betekenen dat anderen niet uit hetzelfde kopje mogen drinken of niet naar hetzelfde toilet mogen gaan. Dit geldt echter niet wanneer u azathioprine/6-MP wordt voorgeschreven voor de ziekte van Crohn of Colitis Ulcerosa omdat het dan gaat om veel lagere doseringen. Deze maatregelen zijn dus niet voor u van toepassing! Er is dus geen gevaar voor u familie of andere naaste in u omgeving.

Helaas heeft het niet bij iedereen een gunstig effect. Daarnaast kan azathioprine/6-MP bijwerkingen veroorzaken. Om dit medicijn te gaan gebruiken moet daarom een afweging worden gemaakt tussen de voor- en nadelen. We weten dat bij ongeveer tweederde van de mensen met de ziekte van Crohn of Colitis Ulcerosa er een gunstig effect wordt behaald.

Indien azathioprine/6-MP een gunstig effect heeft, kunt u het jarenlang blijven gebruiken. Vaak worden deze medicijnen in combinatie met of in de plaats van corticosteroïden gegeven. Op deze manier kan namelijk het langdurig gebruik van corticosteroïden worden beperkt. Als het bij u niet werkt of als u te veel last heeft van bijwerkingen, kan de MDL-arts besluiten om het gebruik van azathioprine te stoppen.

Hoe effectief is azathioprine/6-MP?

Azathioprine/6-MP is een middel dat geschikt is als onderhoudsbehandeling, dus om de ziekte rustig te houden. Het mag en kan voor langere tijd gebruikt worden.

Vaak wordt het middel gestart tijdens een opvlamming, maar omdat het pas na 10-12 weken werkt wordt er vaak voor een tweede medicijn gekozen tijdens de actieve periode van de ziekte. Dit zal dan een medicijn zijn (zoals bijv. prednison) wat sneller werkt.

Het gebruik van azathioprine/6-MP

Azathioprine/6-MP is een geneesmiddel in de vorm van tabletten van 25 en 50 mg. U kunt de tabletten doorslikken met voedsel, water of melk. Als u een dosis vergeten bent in te nemen, neem deze dan dezelfde dag op een later tijdstip in. Het kan 6 tot 12 weken duren voordat u merkt dat het medicijn begint te werken.

Het gebruik samen met andere geneesmiddelen

Over het algemeen kunt u azathioprine/6-MP in combinatie met bijna alle geneesmiddelen gebruiken. Azathioprine/6-MP mag niet in combinatie worden gebruikt met allopurinol. Dit is een geneesmiddel wat gebruikt wordt bij jicht.

Verder is voorzichtigheid geboden bij mesalazine en andere immunosuppressiva (onderdrukkers activiteit immuunsysteem).

Vertel u huisarts, tandarts en specialist daarom altijd welke geneesmiddelen u gebruikt.

Het effect op vruchtbaarheid en zwangerschap

Voor zover bekend is, heeft azathioprine/6-MP geen ongunstige invloed op de vruchtbaarheid van mannen en vrouwen.

Het is erg belangrijk om uw MDL-arts te informeren als u een zwangerschap overweegt of al zwanger bent. Normaal gesproken zal een arts u tijdens de zwangerschap bij voorkeur geen medicijnen geven, maar bij de ziekte van Crohn of Colitis Ulcerosa ligt dat wat ingewikkelder. Het opvlammen van de ziekte kan namelijk meer risico's inhouden voor moeder en kind dan het gebruik van bepaalde medicijnen. Dus kan het tijdens de zwangerschap toch nodig zijn om medicatie te gebruiken. Het is belangrijk ervoor te zorgen dat de ziekte niet opvlamt en dat de medicijnen die u neemt zo weinig mogelijk risico's voor het ongeboren kind inhouden.

Als azathioprine/6-MP nodig is om de ziekte van Crohn/Colitis Ulcerosa rustig te houden, dan is het advies om hiermee door te gaan tijdens de zwangerschap. Beide geneesmiddelen lijken in de praktijk geen problemen te veroorzaken voor de ongeboren vrucht en worden dus toegepast tijdens de zwangerschap.

Borstvoeding wordt over het algemeen geadviseerd. Bij gebruik van azathioprine/6-MP kan in overleg en na afweging van de voor- en nadelen gekozen worden voor borstvoeding. Overleg dus altijd met uw MDL-arts!

Mogelijke bijwerkingen

De meeste bijwerkingen van azathioprine/6-MP zullen in de eerste weken na het starten van de behandeling optreden wanneer het lichaam zich aan de medicatie aanpast. Meestal verdwijnen deze klachten ook weer. Het is verstandig om ze wel door te geven aan de MDL-verpleegkundige of MDL-arts.

Meest voorkomende bijwerkingen:

1. maag- en darmklachten zoals een verminderde eetlust, vol gevoel, misselijkheid en braken of diarree;
2. huiduitslag;
3. onderdrukking van de aanmaak van bloedcellen. Dit kan resulteren in bijvoorbeeld "bloedarmoede" of een tekort aan witte bloedlichaampjes;
4. verhoogde infectie gevoeligheid;
5. algehele malaise;
6. Er is ook een iets verhoogde kans op huidkanker en lymfomen (gezwel van de lymfeklier of lymfevaten);
7. Azathioprine/6-MP kan soms stoornissen veroorzaken in de werking van de lever. Dit geeft vaak nauwelijks of geen klachten.

Neem direct contact op met uw MDL-arts of MDL-verpleegkundige bij:

1. overgevoeligheidsreacties zoals koorts, koude rilling, spierpijn of een gele verkleuring van de huid of ogen;
2. erge keelpijn in combinatie met koorts, regelmatig een bloedneus en snel blauwe plekken krijgen (dit kunnen tekenen zijn van een stoornis in de bloedaanmaak);
3. heftige buikpijn na het starten van de behandeling (mogelijk een teken van een alveesklierontsteking).

In verband met deze mogelijke bijwerkingen zal er met name in de eerste periode vaak bloed worden afgenomen.

Hierna vinden de controles om de 3 à 4 maanden plaats.

Contact

Heeft u vragen of problemen aarzel dan niet om contact op te nemen met de MDL-verpleegkundige. Dit kan op woensdag en donderdag tussen 8.00u en 16.30u.

De MDL-arts en MDL-verpleegkundige zijn telefonisch bereikbaar op het nummer: (0475) 38 2768.